

ชื่อไทย	สะเดา (Neem)
ชื่อท้องถิ่น	สะเดาอินเดีย (กรุงเทพฯ) จะตัง (ส่วย) สะเลียม (ภาคเหนือ)
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Azadirachta indica</i> A. Juss.
วงศ์	MELIACEAE

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ลักษณะต้น ไม้ยืนต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูงประมาณ 20 - 25 เมตร ลักษณะเรือนยอดเป็นพุ่มหนาที่บดกลอดปี เปลือกไม้ค่อนข้างหนา สีน้ำตาลเทาหรือเทาปนดำ แตกเป็นร่องตื้นๆ หรือเป็นสะเก็ดยาวๆ เยื้องสลับกันไปตามความยาวของลำต้น เนื้อไม้สีแดงเข้มปนน้ำตาล แกนมีสีน้ำตาลแดง

ลักษณะใบ ใบประกอบขนนกชั้นเดียว ปลายใบคี่ เรียงตัวแบบสลับ ใบย่อยรูปหอกหรือรูปเคียวโค้ง กว้างประมาณ 1.5 - 3.5 เซนติเมตร ยาวประมาณ 5 - 9 เซนติเมตร ฐานใบเบี้ยว ขอบใบหยักฟันเลื่อย ปลายใบแหลมหรือเรียวแหลม ใบย่อยเรียงตัวแบบตรงกันข้าม

ลักษณะดอก ช่อดอกแบบแยกแขนงขนาดใหญ่ ยาวได้ถึง 30 เซนติเมตร ออกตามง่ามใบตอนปลายกิ่ง ดอกย่อยขนาดเล็กสีขาวหรือสีเทา กลีบเลี้ยงเป็นรูปทรงแจกัน ยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร ปลายเป็นพู 5 พูกลม พูซ้อนเหลื่อมกัน กลีบดอกมี 5 กลีบ แยกออกจากกัน ลักษณะเป็นรูปช้อนแคบ ยาวประมาณ 4 - 6 มิลลิเมตร ท่อเกสรตัวผู้เกลี้ยงหรือมีขนนุ่ม รังไข่เกลี้ยงหรือมีขนนุ่มสั้น ดอกมีกลิ่นหอมอ่อน ๆ

ลักษณะผล ผลแบบเมล็ดเดี่ยวแข็ง ลักษณะกลมรีคล้ายผลองุ่น ขนาดยาว 1 - 2 เซนติเมตร กว้างประมาณ 1 เซนติเมตร ผลสุกสีเหลืองอมเขียว มีรสหวานเล็กน้อย เมล็ดมีผิวค่อนข้างเรียบ หรือแตกเป็นร่องเล็กๆ ตามยาว สีเหลืองซีดหรือสีน้ำตาล

ระยะเวลาออกดอกติดผล

ออกดอกระหว่างเดือนธันวาคม - เดือนมีนาคม ผลจะสุกระหว่างเดือนมีนาคม - เดือนมิถุนายน

เขตการกระจายพันธุ์

พบตามป่าแล้งต่างๆ ทั่วประเทศอินเดีย ปากีสถาน พม่า ศรีลังกา มาเลเซีย อินโดนีเซีย และไทย สำหรับในประเทศไทยมีเขตการกระจายตามธรรมชาติเป็นป่าเบญจพรรณแล้งและป่าแดงทั่วประเทศ

การใช้ประโยชน์

เนื้อไม้: ใช้ในการก่อสร้างบ้านเรือนและทำเฟอร์นิเจอร์

ราก: แก้ลม เสมหะที่แน่นในอก จุกคอ

ใบ: เป็นยาพอกฝี เป็นยาฆ่าแมลง

ดอก: เป็นยาช่วยเจริญอาหาร และช่วยย่อยอาหาร แก้พิษ เลือดกำเดา บำรุงธาตุ

ผล: แก้โรคหัวใจผลอ่อน ใช้ถ่ายพยาธิ แก้กิดสีดวง และปัสสาวะพิการ

แหล่งข้อมูล: สำนักงานหอพรรณไม้ - กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช

